

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Dub. II. Quæ causa excusent à jejunió?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

Dixi: si sit in quadragesima, quia extra eam licite vescitur ovis, qui debet jejunare, v.g. ob Jubilæum, *Henr. &c.* vel ex pœnitentia sacramentali, *Fagund.* vel ex voto, aut in Vigilia. v. *Dian. p. 1. t. 9. K. 5. & 6.*

DUBIUM II.

Qua causa excuset à Jejunio.

Resp. Hæ sequentes 1. Superioris dispensatio: quia tamen non est opus, si necessitas sit evidens, sed in dubio tantum: idque sive ad esum carniæ, sive ad secundam refectionem. Talis autem superior, est Episcopus & Parochus, etiam præsentè Episcopo. quando legitima consuetudo sic habet. Imò *Sylv. & Sanch. de matr. lib. 8. d. 9. num. 27. & in opusc. 1. 2. l. 5. cap. 1. d. 5. n. 18.* absolute affirmat posse dispensare præsentè Episcopo: quia, inquit, ad Episcopum non recurritur in minimis, ut usus habet, quod Episcopi sciunt, & non contradicunt. Verum id totum pendet ab usu & consuetudine, sine qua non licebit. v. *Trul. l. 3. c. 2. d. 7.* Item Prælatus (& in eius absentia. Vicarius illius, ut habet *Sanch. l. c.*) respectu suorum religiosorum: non tamen Confessarius, licet privilegiatus, si non sit Parochus: quia non habet jurisdictionem in foro extremo, *Sanch. l. c. contra Pularium.* Unde tantum potest judicare de iustitia causæ. Causa autem valida ad dispensandum, erit vel vera, vel quæ talis putatur: sufficit enim credulitas inculpata. Item, cum quis bona fide

fide putat se à jejunio excusari, etsi causa insufficientis sit, tantum venialiter peccare, docet *Caiet.* Atsi verè bona fide putet, se plane excusari, nullo modo peccare videtur.

II. Causa est impotentia, qua excusantur, qui sine notabili damno non possunt jejunare: ut sunt juniores, usque ad annum 21. completum; quibus tamen post 7. annū carnes dari non debent. Item debiles; infirmi, convalescentes, prægnautes, lactantes &c. Ratio, quia hi omnes egent alimento multiplicato: uti & senes communiter sexagenarii, nisi evidenter constet, posse jejunare sine damno. In dubio autem an possint, non tenentur cum periculo tentare fortunam, quia cum de ætate constet, & robur sit dubium, non est expectandum, donec deficiat, tunc enim irrecuperabilis est defectus, *Gran. 1. 2. d. 6. t. 3. p. 1. dub. 6. f. 5. num. 39. Euseb. Lay. l. 4. tr. 8. c. 3. Tan. 2. 2. d. 3. q. 3. dub. 5. Fill. tom. 2. t. 27. p. 2. cap. 6. & ceteri communiter contra Nav. Sa, Sanch. de matr. 10. 2. l. 7. d. 32. num. 37. & parte 2. Consil. l. 5. cap. 1. d. 4. n. 7. item Dian. p. 1. t. 9. R. 20. &c. qui absolute, sine omni restrictione, sexagenarios omnes à jejunio liberant. Quam sententiam *Trull.* tanquam communiorem, & magis conformem tempori, & imbecillitati humanæ, ut ait, sequitur (cum *Molf. Ortiz &c.*) l. 3. c. 2. d. 7. n. 3. præsertim cum scrupulis, quibus exponit contraria, liberet. Quidam insuper id extendunt ad eos, qui pro toto vitæ tempore certis diebus voverunt jejunium, adduntque esse probabile, quod sufficiat si ann^o 60. sit inchoatus; eò quòd is in favorabilibus habeatur pro comple-*

completo. *Dian. p. 5 t. 14. R. 83. ex Naldo & Sanch.*
 Item *p. 9. t. 7. R. 73. ex Trul. & aliis 6.* Eadem
 que ætate (uti & ante annum 21.) Regulares non
 teneri ad jejunia sui ordinis, probabile affirmat
Dian. p. 9. t. 73. ex aliis 4. qui etiam probabile
 cenfet excusari fæminas quinquagenarias. *p. 9.*
t. 7. R. 73. ex aliis 4. Denique pauperes, qui non
 habent alium cibum præter prohibitum; vel non
 sufficientem pro unica refectione, *v. Sanch. in*
opus. ubi ex Navar. Gabr. Angl. excusat eos, qui
 laborant tertiana, vel quartana; item qui ex va-
 cuitate stomachi, notabilem capitis dolorem, vel
 vertiginem patiuntur, vel tota nocte caleferi, aut
 dormire non possunt. Neque hos teneri manè
 fumere collatiunculam, & vesperi cænam, no-
 tat *Dian. p. 1. t. 9. R. 51. ev. Fill. & aliis*; quia nemo
 tenetur pervertere ordinem refectionum.

III. Causa est labor, vel officium, cum quo je-
 iunium non possit consistere; qualis est agricola-
 rum, & multorum opificum, ut fabrorum, pistora-
 rum, &c. (etsi de sutoribus neget *Angles*: cu-
 jus sententiam *Sanch.* dicit esse veram, si non su-
 ant, sed tantum scindant corium, & materiam
 præparent: non tamen pictorum, sartorum, quo-
 rum labor exiguus est. Excusat etiam *Lay. l. 4. t. 8.*
c. 3. figulos, argentarios, ferrarios, lignarios, fullo-
 nes, cæmentarios, coriarios, & textores, *Dian.*
p. 4. t. 4. R. 138. & Gordonus tom. 2. l. 6. q. 18. c. 6.
 versantes prælum typographicum; non tamen
 typorum compositores, fossiores autem, ferrarios,
 & similes, etiam die uno, vel altero, quo
 non laborant, excusat *Azor, &c.* cum *Dian. p. 1.*
 19:

1.9.R.9. Similiter excusatur, qui pedibus facit iter per magnam diei partem, ut ait *Sanctus in opus. l.c. v. Fill. n. 119*. Ratio horum omnium est, quia communiter horum vires non sufficiunt ad huiusmodi labores cum jejunio.

Dixi, *pedibus*: quia absolute non excusantur equites, longa tamen equitatio ad plures dies, ut docet *Fill. t. 37. c. 6*. merito excusat. Ubi etiam concedit, ob labores præcedentes; & subsequentes, posse aliquem excusari, si probabiliter debilitatus, vel debilitandus putetur, ita ut officio ritè fungi nequeat. *vid. Bon. d. ult. q. 4. num. 11*. Ex eodem capite Doct. excusant conjugem, si debitum reddere non possit, quando jejunit, uti & uxorem, quæ ob maciem, non possit cum jejunio se viro gratam præstare. *Bon. l.c.* Atque universim loquendo, nemo tenetur opus, ad quod obligatur, omitt. re ob præceptum jejunii, ait *Cajetan.* Quod intelligo, nisi ista obligatio sit valdè levis, & rationabiliter postponenda obligationi jejunii.

IV. Est pietas, vel maius bonum. Unde excusantur, qui cum jejunio non possunt vacare operibus melioribus, v.g. Concionatores, Præceptores ordinarii, Confessarii, Cantores, & quotquot opera charitatis, & misericordiæ, tam corporalia, quam spiritualia, exercent, etiam ob mercedem, si ea cum jejunio peragere non possunt. *Fill. tom. 2. t. 27. p. 2. c. 6. num. 24. Azor. p. 1. l. 7. c. 28. Fern. Nav. Sylv. Fagund. &c.* Atque hi quidem omnes intelligunt, & ferè addunt, quando eorum labores cum jejunio non possunt

possunt consistere. *Diana* autem (absolutè loquendo) *p. 1. c. 9. R. 9.* Prædicatores, qui diebus quadragesimalibus, (intelligo omnibus) concionantur, putat à jejunio excusandos: quia, inquit, summopere laborant: non item eos, qui Dominicis tantum concionantur, nisi sint debiles, *Sane. tamen in consil. p. 2. l. 5. c. 1. d. 13. n. 6. 7. & 8. & Trul. l. 3. c. 1. c. 2. d. 7.* putat à jejunio quadragesimæ communiter, & regulariter excusari eos, qui ter vel quater in hebdomade concionantur, cum fervore. De Lectoribus verò *Dian. l. c.* cum *Fagund. p. 4. l. 1. c. 8. n. 19.* censet, non omnes excusandos, sed eos tantum, quorum labor est improbus; vel qui ita sunt debiles, ut satisfacere non possint. Idem ferè sentit *Sanch.* licet *l. c.* putet, Lectores eos, qui quotidie quatuor lectiones legunt, (ut in societate faciunt præceptores grammaticæ,) satisfacere, si media quadragesima, sive ter in hebdomade jejunent; eo quod sit magnus labor; & paucis annis sic fatigantur, ut progredi non possint. Sic ille *V. crum* præstat, ut superiores, ad tollendum scrupulum, cum talibus dispensent, (ut monet idem *Sanch. l. c.*) nam in omnibus istis, regula certa & universalis statui non potest alia, quam quod lex Ecclesiæ non obliget, cum magna difficultate, ut notat, *Laym. c. 3. n. 3.*

V. Charitas, vel etiam urbanitas secundum quosdam excusat etiam à veniali eum, qui die jejunii rogatus ab amico, modicum cibi sumit, *Medi. Fagund. Fil. Dian. p. 1. t. 9. R. 19.* vel qui ad excitandum infirmorum appetitum, comedit paucum; etiam carnis *Nav. Sans. Dia. p. 5. t. R. 32.*

LIBER